

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра судової медицини та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
« 14 » Березня 2025 року

ПОГОДЖУЮ

Завідувач кафедри судової медицини та права

Валерій ГУНАС
« 13 » Березня 2025 року

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни ВК 2.9

**«ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ МЕДИЧНИХ ТА
ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ. ЮРИДИЧНА
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ»**

Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Менеджмент в охороні здоров'я», 2024
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	Судової медицини та права
Лектор	Доцент ЗВО, к.ю.н. Андрій ГЕЛЬ
Контактна інформація	<i>forensic@vntu.edu.ua, вул.Пирогова, 56</i>
Укладачі силабусу	Доцент ЗВО, к.ю.н. Андрій ГЕЛЬ Доцент ЗВО, к.е.н. Раїса ЖАРЛІНСЬКА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова	
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ВК 2.9	
Курс/семестр	2 курс (3 семестр)	
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/кількість кредитів ЄКТС)	75 годин /2,5 кредити ЄКТС	
Структура дисципліни	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Лекційні заняття, год	
	4	4
	Практичні заняття, год.	
	16	4
	Самостійна робота	
	70	82
	В цілому: аудиторні заняття – 22,2%, самостійна позааудиторна робота – 77,8%	В цілому: аудиторні заняття – 9%, самостійна позааудиторна робота – 91%
Кількість змістових модулів	2	
Мова викладання	українська	
Форма навчання	Денна, заочна	

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних працівників. Юридична відповідальність у сфері професійної діяльності», вивчення якої необхідне для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки. Предметним напрямком програми є розвиток компетенції у галузі юриспруденції щодо: форм, принципів та механізмів захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників, загальних положень предмету, поняття принципів юридичної відповідальності медичних та фармацевтичних працівників у сфері професійної діяльності, особливостей правового регулювання даних правовідносин, висвітлення умов для попередження медичних правопорушень шляхом державного примусу у відновленні правопорядку й точного застосування норм права при визначенні виду відповідальності, формування навичок щодо механізмів захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників, передбаченими вітчизняним законодавством та міжнародною практикою, практичних засад

юридичної відповідальності медичних та фармацевтичних працівників в сфері професійної діяльності.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки: «Законодавство в сфері охорони здоров'я України», «Правові засади кадрового менеджменту в охороні здоров'я».

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей у галузі юриспруденції щодо: форм, принципів та механізмів захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників, загальних положень предмету, поняття принципів юридичної відповідальності медичних та фармацевтичних працівників у сфері професійної діяльності, особливостей правового регулювання даних правовідносин, висвітлення умов для попередження медичних правопорушень шляхом державного примусу у відновленні правопорядку й точного застосування норм права при визначенні виду відповідальності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних працівників. Юридична відповідальність у сфері професійної діяльності» є отримання студентами знань, зокрема щодо:

- формування самостійного мислення, навичок аналізу проблемних питань щодо юридичного механізму захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників в сфері професійної діяльності;
- формування понятійного апарату, що використовується в межах юридичного механізму захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників та вміння ним користуватися;
- поглиблення знань прикладного характеру щодо механізмів захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників, передбаченими вітчизняним законодавством та міжнародною практикою;
- поглиблене вивчення теоретичних і практичних засад юридичної відповідальності медичних та фармацевтичних працівників в сфері професійної діяльності;
- ознайомлення з проблемними питаннями правової кваліфікації правопорушень в сфері професійної діяльності;
- розгляд питань стосовно перспектив розвитку законодавства щодо протидії правопорушенням в сфері професійної діяльності.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в організації охорони здоров'я, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

ПРН 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, правове, методичне, матеріальне, фінансове, кадрове та маркетингове забезпечення ЗОЗ (підрозділу ЗОЗ).

Результати навчання для дисципліни:

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе

знати:

- понятійно-категоріальний апарат, що використовується в межах юридичного механізму захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників та вміння ним користуватися;
- юридичний механізм захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників, передбаченими вітчизняним законодавством та міжнародною практикою;
- теоретичні і практичні засади юридичної відповідальності медичних та фармацевтичних працівників в сфері професійної діяльності;
- шляхи розв'язання проблемних питань правової кваліфікації правопорушень в сфері професійної діяльності;
- перспективи розвитку законодавства щодо протидії правопорушенням в сфері професійної діяльності.

вміти:

- самостійно працювати із законодавством України та міжнародними і регіональними стандартами у сфері захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників та юридичної відповідальності в сфері професійної діяльності;
- готувати необхідні правові документи;
- аналізувати форми захисту прав та законних інтересів медичних та фармацевтичних працівників;
- застосовувати юридичну практику для правореалізаційної діяльності, в т.ч. правові позиції Європейського суду з прав людини;
- ефективно використовувати арсенал експертиз і механізми контролю якості медичної допомоги;
- правильно оцінювати наслідки професійної діяльності медичних і фармацевтичних працівників.

4. Зміст та логістика дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Всього годин/ кредитів ECTS	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модуль 1. Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних	3 семестр 75 год/	Лекції № 1, 2 Практичні заняття № 1-8	Лекції № 1, 2

працівників. Юридична відповідальність у сфері професійної діяльності	2,5 кредити	Теми для самостійного опрацювання № 1-8	Практичні заняття № 3, 4 Теми для самостійного опрацювання № 1-8
--	-------------	--	--

Дисципліна включає 8 тем, які поділені на 2 змістових модулі.

Змістовий модуль 1. Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних працівників

Тема 1. Юридичний конфлікт як підстава для захисту прав. Досудовий захист прав суб'єктів медичних та фармацевтичних правовідносин. Поняття юридичного конфлікту та його особливості у сфері охорони здоров'я. Основні причини виникнення конфліктів у медичних та фармацевтичних правовідносинах. Способи досудового врегулювання спорів у сфері медицини та фармації. Роль претензійного порядку у захисті прав суб'єктів медичних правовідносин. Механізми медіації та переговорів як альтернативи судовому розгляду. Оскарження дій та рішень медичних закладів у державних органах. Діяльність органів державного нагляду та контролю у сфері охорони здоров'я.

Тема 2. Судовий спосіб захисту прав суб'єктів медичних та фармацевтичних правовідносин. Судовий порядок захисту прав у сфері охорони здоров'я: загальні положення. Підстави для звернення до суду у справах, пов'язаних із медичною та фармацевтичною діяльністю. Особливості доказової бази у судових спорах щодо медичних послуг. Види судових процесів у медичній сфері (цивільні, адміністративні, кримінальні справи). Судова практика у справах про лікарську помилку та неналежне надання медичної допомоги. Відшкодування моральної та матеріальної шкоди у медичних судових спорах. Роль експертних висновків у судовому розгляді медичних справ. Виконання судових рішень у медично-правових спорах.

Тема 3. Медіація як форма захисту порушених прав. Відновне правосуддя. Поняття та принципи медіації у сфері охорони здоров'я. Законодавче регулювання медіації в Україні. Переваги та недоліки медіації порівняно із судовим розглядом. Процедура медіації у конфліктах між пацієнтом і лікарем. Відновне правосуддя як механізм вирішення конфліктів у медичній сфері. Приклади успішного застосування медіації у сфері охорони здоров'я. Роль посередника (медіатора) у переговорах між сторонами конфлікту. Перспективи розвитку медіації у сфері медицини та фармації.

Тема 4. Практичні рекомендації «медичного адвоката» щодо захисту прав суб'єктів медичних та фармацевтичних правовідносин. Алгоритм дій у разі лікарської помилки або неналежного надання медичних послуг. Юридичні аспекти укладення договорів між пацієнтом і медичним закладом. Як правильно скласти претензію чи скаргу до медичних установ або органів влади. Захист прав медичних працівників при звинуваченнях у професійних правопорушеннях.

Особливості збору доказової бази у справах щодо медичних правопорушень. Поради щодо поведінки під час судових процесів у медичних справах. Взаємодія з контролюючими органами у сфері охорони здоров'я. Використання медіації та альтернативних способів вирішення конфліктів у медицині.

Змістовий модуль 2. Юридична відповідальність у сфері професійної медичної та фармацевтичної діяльності

Тема 5. Кримінальна відповідальність медичних та фармацевтичних працівників за правопорушення у сфері професійної діяльності. Підстави кримінальної відповідальності у сфері охорони здоров'я. Основні злочини, пов'язані з медичною та фармацевтичною діяльністю. Судова практика у кримінальних справах щодо медичних працівників. Професійні помилки та їх кримінально-правова кваліфікація. Захист медичних працівників у кримінальних справах. Відповідальність за незаконну медичну діяльність. Санкції та покарання за злочини у сфері охорони здоров'я.

Тема 6. Адміністративна відповідальність медичних та фармацевтичних працівників. Поняття та підстави адміністративної відповідальності у медичній сфері. Адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я. Відповідальність за порушення ліцензійних умов. Контролюючі органи у сфері медицини та їхні повноваження. Оскарження адміністративних санкцій медичними працівниками. Судова практика у справах про адміністративні правопорушення. Заходи запобігання адміністративним порушенням у медичній сфері.

Тема 7. Цивільно-правова відповідальність медичних та фармацевтичних працівників. Поняття та особливості цивільно-правової відповідальності у сфері охорони здоров'я. Підстави для настання цивільно-правової відповідальності медичних та фармацевтичних працівників. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої пацієнту. Судова практика щодо цивільно-правової відповідальності медичних працівників. Договірні та позадоговірні зобов'язання у сфері медичних та фармацевтичних правовідносин. Особливості страхування цивільно-правової відповідальності медичних працівників. Фактори, що впливають на розмір та спосіб відшкодування завданої шкоди. Способи захисту медичних працівників від безпідставних цивільно-правових претензій.

Тема 8. Дисциплінарна відповідальність медичних та фармацевтичних працівників. Поняття дисциплінарної відповідальності у сфері медицини та фармації. Підстави для притягнення медичних та фармацевтичних працівників до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень та порядок їх застосування. Роль керівника медичного закладу у розгляді дисциплінарних правопорушень. Оскарження дисциплінарних стягнень: процедури та судова практика. Вплив дисциплінарних санкцій на професійну діяльність та репутацію медичних працівників. Відмінності дисциплінарної відповідальності у державних і приватних медичних закладах. Запобіжні заходи для мінімізації дисциплінарних порушень у медичній практиці.

Згідно з програмою основними видами навчальних занять є а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота здобувачів.

Теми лекцій розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми і засвоєння практичних навичок через розв'язання ситуаційних задач і тестів.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовку презентацій, опрацювання наукової літератури та виконання індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на практичних заняттях.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра судової медицини та права/Студенту/Очна, заочна форма навчання/ Менеджмент/ 2 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-судової-медицини#>

Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунта студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

4. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, розв'язання ситуаційних задач.
Підсумковий контроль (залік) по завершенню вивчення дисципліни (2 семестр)	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, практичні завдання, демонстрація практичних навичок.

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи>)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік (підсумковий контроль)	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див. Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,99	B	
160-169,99	C	
141-159,99	D	
122-140,99	E	
60-121,99	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувача

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він може вільно оперувати правовою термінологією, чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування нормативно-правових актів і рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних правових знань для практичної медицини.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, вірно відповів на 75% запитань, не допускає неточностей при відповіді, уміє розкрити тему з позицій її правового значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі навчальних посібників та методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу, вірно відповів на 50% запитань який знає базові поняття та терміноконструкції з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не розуміє правових аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових правових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання самостійної роботи здобувача

Самостійна робота здобувача оцінюється під час поточного контролю дисципліни. Оцінювання підготовлених повідомлень здійснюється за традиційною оцінкою.

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу, який глибоко і всебічно розкриває проблему, логічно викладає основні питання, наводить норми із правових джерел. Він уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про здатність аналізувати вивчений матеріал.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно розкриває основні питання теми та її значення, але при цьому не виходить за межі навчальних посібників, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу, який розкриває базові поняття та визначення з рекомендованої теми, але не розкриває її повністю, не розуміє правових аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі чинного Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім.М.І.Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи))

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який отримав І місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

10 балів - додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який отримав призове місце (II-III) на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньовузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

8 балів - додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6-7 балів - додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який виготовив не менше 3 таблиць, або навчальний відеофільм для поповнення наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи).

3-5 балів додаються до оцінки з дисципліни здобувачу, який виготовив не менше 2 таблиць, або створив тематичну ілюстровану презентацію (не менше 2) для поповнення наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи).

6. Політика навчальної дисципліни/курсу

Здобувач має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну

допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студенто-центрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки/правил поведінки при сигналі «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, правил поведінки при сигналі «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу з техніки безпеки реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Здобувач, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Здобувач повинен бути підготовленим до практичного заняття, завдання до поточної теми мають бути розв'язані у робочому зошиті.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Здобувач, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях здобувач має мати при собі робочу форму (медичний халат, шапочка). Здобувачі, які не мають робочої форми, не допускаються до відвідування.

Здобувач повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань здобувачі мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається за згодою викладача.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни здобувач має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів здобувач отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра судової медицини та права) черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного

заняття здобувач має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та лекцій та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни здобувач може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно з чинним Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, здобувач повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то здобувач має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Microsoft Teams) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

7. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра судової медицини та права/Здобувачу.

1)Основна література:

1. Грін О. О. Основи медичного права. Альбом схем: навч. посіб.для студентів вищ. навч. закл. Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2020. 377с.
2. Грін О. О. Основи фармацевтичного права в питаннях і відповідях: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Ужгород : ФОП Сабов А. М., 2022. 241с.
3. Медичне право: підручник /за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород: ТОВ «РІК», 2021. 720с.
4. Правові позиції Європейського суду з прав людини у сфері охорони здоров'я / І.Я. Сенюта. Х.: Фактор, 2020. 192с.
5. Сенюта І. Я. Джерела правового регулювання цивільних відносин у сфері надання медичної допомоги: монографія. Львів: ЛОБФ «Медицина і право», 2020. 416с.

6. Юдін О.Ю. Безпечна медична практика. Захист лікаря від претензій пацієнтів. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс». 2021. 186с.
7. Юдін О.Ю. Приватна медична практика. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс». 2020. 190с.

Міжнародні стандарти (основні)

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Декларація про медичну допомогу, орієнтовану на пацієнта / Міжнародний альянс організацій пацієнтів, 24.02.2006. URL: <http://www.patientsorganizations.org>
3. Європейська соціальна хартія / Рада Європи, 03.05.1996 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_062
4. Європейська хартія прав пацієнтів. Листопад 2002. URL: <http://www.activecitizenship.net/patients-rights/projects/29-european-charter-of-patients-rights.html>
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Рада Європи, 04.11.1950. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
6. Конвенція про захист прав та гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину. Рада Європи, 04.04.1997р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text
7. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних. Страсбург, 28 січня 1981 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_326#Text
8. Лісабонська декларація про права пацієнта / Всесвітня медична асоціація. Асамблея ВМА, вересень - жовтень 1981р., переглянута у 2005. URL: <http://www.med-pravo.ru/Ethics/LisbonDecl.htm>
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права / ООН, 16.12.1966. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042
11. Хартія про право на охорону здоров'я / Міжнародний союз юристів. Генеральна асамблея МСЮ, 31.08.2005 URL: <http://www.uianet.org/documents/qquia/resolutions/Sante4Gb.pdf>

Нормативно-правові акти України

1. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
3. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12. 1971р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5.04. 2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

6. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон України від 13 квітня 2012р. № 4651-VI. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
8. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004р. № 1618-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
9. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>
11. Про Вищу Раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016р. № 1798-VIII.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text>
12. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
13. Про захист персональних даних: Закон України 01.06.2010р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
14. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
15. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
17. Про Конституційний Суд.: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
18. Про лікарські засоби: Закон України від 04.04.1996. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
20. Про медіацію: Закон України від 16.11. 2021р. № 1875- IX. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
21. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015р. № 580-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
22. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5.04.2007р. № 877-V. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
23. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
24. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
25. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

27. Про Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>

28. Деякі питання електронної системи охорони здоров'я: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. № 411. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2018-%D0%BF#Text>

29. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики: Постанова Кабінету Міністрів України від 2.03.2016р. № 285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/285-2016-%D0%BF#Text>

30. Про організацію клініко-експертної оцінки якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування: Наказ МОЗ України № 69 від 05.02.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-16#Text>

31. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 66 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти" (справа про платні медичні послуги) № 15-рп/98 від 25.11.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-98#Text>

32. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України "у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно" (справа про безоплатну медичну допомогу) № 10-рп/2002 від 29.05.2002р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-02#Text>

33. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення ст.ст. 3, 23, 31, 47, 48 Закону України «Про інформацію» та ст. 12 Закону України «Про прокуратуру» (справа К.Г. Устименка) від 30.10.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-97#Text>

34. Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди:Пленум Верховного Суду України; Постанова від 27.03.1992. №6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-92#Text>

35. Просудовупрактикувсправахпровідшкодуванняморальної(немайнової)шкоди: Пленум Верховного Суду України; Постанова від 31.03.1995. № 4. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95#Text>

2)Додаткова література

1. Агаркова А.В. Окремі проблеми кримінальної відповідальності за незаконне проведення абортів. *Науковий Вісник публічного та приватного права*. 2021. №2. С.210-215.

2. Гель А.П. Ще один крок до міжнародних стандартів або сучасна вітчизняна модель організації пенітенціарної охорони здоров'я. *Юридичний Вісник України*. 2020. №9. С.12-13.

3. Гель А.П., Зверховська В.Ф. Право на таємницю про стан здоров'я і лікарська таємниця у вітчизняному законодавстві: проблеми правової регламентації *Науковий вісник публічного і приватного права*. Збірник наукових праць. 2020. Випуск 1. Том 1. С.57-62.
4. Лемеха Р. І. Кримінально-правове значення лікарської помилки. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету (Юридичні науки)*. 2020. Вип. 8. С. 102 –109.
5. Лемеха Р.І. Лікарська помилка: проблеми теорії та практики. *Сучасна патоморфологічна діагностика в клінічній практиці лікаря: Матеріали науково-практичної конференції (10-11квітня 2019 р. м. Вінниця)*, 20219. С.145-147.
6. Сенюта І. Я. Право на медичну інформацію. URL: <https://www.vz.kiev.ua/pravo-na-medichnu-informaciyu/>
7. Чабан О. А. Право фізичної особи на таємницю про стан здоров'я в Україні: автореф.дис. ... канд. юрид. наук. Київ. 2020. 20 с.

Електронні ресурси:

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Презентації лекцій та інші методичні матеріали з дисциплін «Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних працівників. Юридична відповідальність у сфері професійної діяльності» на Google - диску сайту кафедри: URL: <http://forensic.vnmu.edu.ua/>
4. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України <http://www.moz.gov.ua><http://www.moz.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби України з лікарських засобів та по контролю за наркотиками <http://www.diklz.gov.ua>
6. Офіційна веб-сторінка Верховної Ради України <http://www.rada.gov.ua>.
7. Офіційна веб-сторінка Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
8. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.<http://www.who.int>

Силабус з дисципліни «Захист прав та інтересів медичних та фармацевтичних працівників. Юридична відповідальність у сфері професійної діяльності» обговорено та затверджено на засіданні кафедри судової медицини та права (протокол №6, від «13» березня 2025 року

Відповідальний за курс

(підпис)

Андрій ГЕЛЬ

Завідувач кафедри

(підпис)

Валерій ГУНАС